

הדיווח השנתי

רו"ח אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה, מנכ"ל B4 – יועצי פרישה בע"מ,
עורך אתר פרישה ותכנון מס – www.prisha.co.il

רקע

כמד"י שנה, במהלך החודשים מרץ-אפריל נשלחים אישורי המס והדיווחים השנתיים לחוסכים בקופות הגמל, קרנות הפנסיה וחברות הביטוח. משנה לשנה רמת הפירוט והשקיפות של המידע עולה, אך בכל שנה נערמים על שולחנו יותר ויותר ניירות ומסמכים וככל שנמסרים לנו יותר נתונים כך גם הבלבול מתגבר. מאידך, לאור כל הרפורמות שחלו בתחומי המס והפנסיה בשנים האחרונות לוקה גם היום, לטעמנו, הדיווח השנתי של כל הגופים המוסדיים, במתכונתו הנוכחית, בחסר ופעמים רבות נאלץ החוסך לפנות באופן יזום לגוף המנהל את חסכוניו, על מנת לקבל מידע מהותי נוסף באשר לחסכוניו. מידע שאינו מופיע בדיווח השנתי ובדיווח הרבעוני, והחינוי עבורו לצורך קבלת החלטות מושכלות.

חברות הביטוח

חברות הביטוח מחויבות על פי התקנות לשלוח למבוטחיהן, אחת לשנה, דין וחשבון לשנה שנסתיימה. חוזר ביטוח מס' 24-1-2005, שפורסם ב-5 במאי 2005, הדין בדיווח השנתי למבוטחים בביטוח חיים, מחייב את חברות הביטוח להציג למבוטחים את המידע הנדרש והמהותי לצורך גילוי נאות, במסגרת מתכונת דיווח מחייבת ואחידה.

קרנות הפנסיה

חוזר פנסיה מס' 15/2004, שפורסם ב-19 באוקטובר 2004 קבע מתכונת דיווח שנתי אחידה למבוטחי קרנות הפנסיה החדשות, שנועדה לשפר את רמת השקיפות בדיווח למבוטחי הקרן ולאפשר להם לעקוב אחר היתרה הצבורה בקרן הפנסיה ולהשוות בין קרנות הפנסיה השונות ואפיקי חיסכון חלופיים. חוזר פנסיה 3/2004 קבע מתכונת דיווח שנתי אחידה למבוטחי קרנות הפנסיה הוותיקות וחוזר פנסיה 4/2000 קבע מתכונת דיווח שנתי אחידה למבוטחי קרנות הפנסיה הוותיקות, המאוזנות אקטוארית.

קופות הגמל

חוזר גמל מס' 6/2004, שפורסם ב-27 בספטמבר 2004 הדין בדיווח השנתי לעמיתים בקופות הגמל, גם הוא קובע אופן דיווח אחיד לכל הקופות. מתכונת הדיווח נועדה לשפר את רמת השקיפות בדיווח לעמיתים ולאפשר להם להשתמש בדוח הן ככלי מעקב ובקרה על כספם והן ככלי השוואה נוח בין הקופות השונות ואפיקי חיסכון חלופיים.

דיווח רבעוני

חוזר גופים מוסדיים מס' 1-9-2007 קובע לגבי כל הגופים המוסדיים אופן דיווח אחיד, אחת לרבעון, לכלל החוסכים.

השינוי שבפתח

ביום 24 בנובמבר 2009 הורה מר ידן ענתבי, הממונה על אגף שוק ההון, הביטוח והחסכון, במסגרת חוזר גופים מוסדיים 23-9-2009 שהופץ לכל הגופים, להתאים ולעדכן את הדיווח השנתי ואת הדיווח הרבעוני הנשלחים לעמיתים ולמבוטחים לתיקוני החקיקה האחרונים. דהיינו, התיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח - 2008 ותיקון פקודת מס הכנסה, שבוצע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית - תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010, התשס"ט-2009, המתייחס לביטול מס רווח הון בגין ריבית ורווחים שנצברו בקופות גמל לתגמולים, לרבות בקופות ביטוח לתגמולים. בהתאם לתיקוני החקיקה האחרונים, מיועדים, החל מינואר 2008 כל הכספים המופקדים לחיסכון פנסיוני למטרת קצבה, והחל מיולי 2009 לא נגבה מס רווח הון בגין ריבית ורווחים שנצברו בקופות גמל לתגמולים, לרבות בקופות ביטוח לתגמולים. כבר בדיווח הקרוב לשנת 2009 יידרשו כל החברות המנהלות קופות גמל לתגמולים או קופות גמל לא משלמות לקצבה, שאינן קופות ביטוח, וכל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח החיים להתאים את הדיווח לעמיתים ולמבוטחים, בהתאם לאמור בחוזר שהופץ להם.

קופת גמל

שם הקופה, מספר הקופה ומספר אישור מס הכנסה

באמצעות שם הקופה, מספר הקופה ומספר אישור מס הכנסה, המופיעים בדוח השנתי, ניתן לאתר את קופת הגמל באתר האינטרנט גמל-נט של משרד האוצר ולדלות נתונים נוספים, עדכניים לגבי הקופה, לרבות תשואה שנתית, מדדי הסיכון, שיעור דמי הניהול הממוצעים שגבתה הקופה מעמיתה באותה התקופה, יתרת הנכסים בקופה, התפלגות הנכסים ונתונים נוספים באמצעותם ניתן לערוך השוואה בין קופות הגמל השונות.

מעמד העמית, מועד תחילת הוותק ומועד הזכאות למשיכת הכספים

לפי מעמד העמית בקופת הגמל, עצמאי או שכיר, נקבעים מועדי הזכאות למשיכת הכספים שהופקדו בקופה, לרבות הרווחים שנצברו בגינם. מבלי להתיימר לפרט את כל תקנות המס במאמר זה ומבלי להתייחס למקרים חריגים, להלן תמצית המידע הרלבנטי:

קופת גמל - עמית עצמאי

מועד ההפקדה	זכאות למשיכת הכסף
כספי תגמולים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/05	■ כעבור 15 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בקופה. ■ לחילופין, בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בקופה.
כספי תגמולים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/06 ועד ליום 31/12/07	בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בקופה.
כספי תגמולים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/2008 ואילך	כל ההפקדות החל מינואר 2008 הינן לקצבה (הוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל).

קופת – גמל עמית שכיר

זכאות למשיכת הכסף	מועד ההפקדה
<ul style="list-style-type: none"> ■ בגיל 60 אם העמית פרש מעבודתו או צמצם את עבודתו בשיעור של 50% לפחות. ■ כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם לאחר עזיבת מקום העבודה העובד לא החל לעבוד במקום עבודה אחר. ■ כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם העובד החל להיות עצמאי. ■ כעבור 13 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם העובד החל לעבוד במקום עבודה חדש שבו אין מפרישים עבורו כספים לתכניות פנסיה. (הערה: כיום אין זה מעשי שכן ככלל, חלה חובה על כל מעביד להפריש לפנסיה עבור כל עובד). 	<p>כספי תגמולים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/04</p>
<p>בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בקופה.</p>	<p>כספי תגמולים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/05 ועד ליום 31/12/07</p>
<p>כל ההפקדות החל מינואר 2008 הינן לקצבה (הוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל).</p>	<p>כספי תגמולים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/2008 ואילך</p>
<p>ניתנים למשיכה בעת עזיבת עבודה או פרישה, בכפוף לניכוי המס החל עליהם לפי הוראות פקודת מס הכנסה.</p>	<p>כספי פיצויים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/07</p>
<p>ניתנים למשיכה בעת עזיבת עבודה או פרישה, בכפוף לניכוי המס החל עליהם לפי הוראות פקודת מס הכנסה או לחילופין ניתן להעבירם לקופה משלמת קצבה למטרת קצבה.</p>	<p>כספי פיצויים שנצברו בקופה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/2008 ואילך</p>

שם מעביד אחרון

כאשר מדובר בעמית שכיר יופיע בדוח גם שם המעביד האחרון אשר הפקיד כספים עבור העובד בקופת הגמל. במידה והעמית עזב את מקום עבודתו עליו להעביר לקופת הגמל מכתב שחרור מאת המעביד האחרון.

פירוט הפקדות בקופה

פירוט ההפקדות בקופה הינו מקבץ נתונים חשוב מאוד, בעיקר לעמית שכיר, שכן באמצעות פירוט זה העובד יכול לוודא כי ההפקדות השוטפות אכן בוצעו על ידי המעביד במלואן ובמועדן על פי חוק. נתוני המשכורת החודשית, בגינה הופקדו הכספים בקופה ופיצול ההפקדות למרכיביהן (תגמולי עובד, תגמולי מעביד ופיצויי פיטורים), יכולים ללמד האם חלו שגיאות וטעויות בעת פיצול הכספים על ידי הגוף המנהל את קופת הגמל. נדגיש כי לכך השלכות מהותיות על אופן מיסוי הכספים בעתיד ואופן חישוב הזכויות של העובד בעת פרישתו, הן מהקופה והן מהמעביד.

ריכוז תנועות ויתרות בחשבון העמית

ריכוז התנועות והיתרות בחשבון העמית מלמד על יתרת הפתיחה ויתרת הסגירה של חשבון העמית בקופה, על סך ההפקדות שבוצעו בקופה במהלך תקופת הדיווח, סך הרווחים לפני ניכוי דמי הניהול, סך המשיכות במידה ובוצעו וסך דמי הניהול שנגבו בחשבון העמית במהלך תקופת הדיווח. יש לשים לב כי סך ההפקדות כולל בתוכו גם העברות שבוצעו לקופה או העברות שבוצעו מהקופה במהלך תקופת הדיווח.

ריכוז דמי הניהול שנגבו בפועל מהעמית

להבדיל מסך דמי הניהול שנגבו מחשבון העמית, המופיע גם בריכוז תנועות ויתרות בחשבון העמית במסגרת הסעיף "ריכוז דמי הניהול שנגבו בפועל מהעמית", ניתן לראות את דמי הניהול שנגבו מחשבון העמית – באחוזים. כך ניתן לוודא כי הנחה בדמי הניהול, במידה והובטחה לעמית בעת הצטרפותו לקופת הגמל, אכן ניתנה לו בפועל. יש לשים לב כי כאן מדובר בנתון אישי, זאת להבדיל מהנתונים המתייחסים לכלל העמיתים בקופה, בדבר דמי הניהול שגבתה הקופה, המופיעים בסעיף "ריכוז פרטים כלליים על קופת הגמל: תשואות, דמי ניהול ונכסים לתקופת הדו"ח".

שיעור תשואה אישית לעמית

להבדיל מסך הרווחים בחשבון העמית, המופיע גם בריכוז תנועות ויתרות בחשבון העמית, במסגרת הסעיף "שיעור תשואה אישית לעמית", ניתן לראות את התשואה האישית לעמית – באחוזים. יש לשים לב כי כאן מדובר בנתון אישי המושפע בין היתר ממועדי ההעברות לקופה ומועדי ההפקדות בקופה, שבוצעו בפועל על ידי העמית, זאת להבדיל מהנתונים המתייחסים לכלל העמיתים בקופה, בדבר התשואה שהשיגה הקופה על נכסיה במהלך כל תקופת הדיווח, המופיעים בסעיף "ריכוז פרטים כלליים על קופת הגמל: תשואות, דמי ניהול ונכסים לתקופת הדו"ח".

ריכוז נתונים בקופה מסלולית

מידע זה רלבנטי לעמיתי קופות הגמל החוסכים בקופת גמל מסלולית. ריכוז נתונים בקופה מסלולית מפרט את ההעברות שבוצעו בין המסלולים, על ידי העמית במהלך תקופת הדיווח, התנועות, לרבות הרווחים, דמי הניהול ויתרת החשבון הרלבנטיים לכל מסלול ומסלול בנפרד. במסגרת מידע זה ניתן לוודא כי בקשות העמית להעביר כספים בין המסלולים השונים בקופה אכן בוצעו במועדן ובמלואן.

מידע לגבי הלוואות

במסגרת מידע זה מפורטים הנתונים בדבר הלוואות שנטל העמית מקופת הגמל.

פירוט סכומים בהתאם לרפורמה במיסוי קופות הגמל שתחולתה החל מיום 1.1.2003

הטבלה המופיעה בדיווחים קודמים, בה ניתן פירוט לסכומים בקופת הגמל בהתאם לרפורמה במיסוי קופות הגמל שתחולתה החל מיום 1.1.2003 – תבוטל ולא תופיע במסגרת הדיווח השנתי הקרוב וזאת מאחר והחל מיולי 2009 לא נגבה מס רווח הון בגין ריבית ורווחים שנצברו בקופות גמל לתגמולים, לרבות בקופות ביטוח לתגמולים.

ריכוז פרטים כלליים על קופת הגמל: תשואות, דמי ניהול ונכסים לתקופת הדו"ח

יש לשים לב כי הנתונים המופיעים בסעיף זה הינם נתונים כלליים לגבי קופת הגמל ואינם בהכרח זהים לנתונים האישיים, כמו שיעור התשואה ושיעור דמי הניהול. בסעיף זה ניתן ללמוד גם על יתרת נכסי הקופה ופירוט נכסי הקופה נכון למועד הדיווח. נתונים אלו מופיעים גם באתר האינטרנט גמל – נט של משרד האוצר.

מוטבים למקרה מוות

שמות הזכאים לקבלת הכספים במקרה מוות של העמית אינם מופיעים בדוח, מאחר ומדובר בנתונים סודיים. המידע היחיד המופיע בדוח הינו המועד האחרון בו נקבעו מוטבים וזאת לנוחותו של העמית. שינויים במצב המשפחתי של העמית, נישואים, לידות או גירושין מצריכים בכל פעם עדכון מחדש של המוטבים. חשוב לשים לב לכך.

קֶרֶן פְּנִסְיָה

שם הקרן, מספר הקרן ומספר מס הכנסה

באמצעות שם הקרן, מספר הקרן ומספר מס הכנסה המופיעים בדוח השנתי ניתן לאתר את הקרן באתר האינטרנט פנסיה-נט של משרד האוצר ולדלות נתונים נוספים עדכניים לגבי הקרן, לרבות תשואה שנתית, מדדי הסיכון, שיעור דמי הניהול הממוצעים שגבתה הקרן מעמיתיה באותה התקופה, יתרת הנכסים בקרן, התפלגות הנכסים ונתונים נוספים באמצעותם ניתן לערוך השוואה בין קרנות הפנסיה השונות.

סוג הקרן

בדיווח השנתי ניתן לראות האם מדובר בקרן פנסיה ותיקה או בקרן פנסיה חדשה, על כל המשתמע מכך. האם מדובר בפנסיית יסוד או בפנסיה מקיפה. לכך יש משמעות לגבי הכיסויים הביטוחיים למקרה נכות ומוות והזכויות הנוספות להן זכאי העמית מקרן הפנסיה.

סוג העמית בקרן

סוג העמית בקרן הפנסיה – פעיל / לא פעיל מלמד האם מבוצעים בפועל תשלומים לקרן הפנסיה. לסוג העמית בקרן הפנסיה יש השלכות על הכיסויים הביטוחיים ועל זכויות העמית. מומלץ לעיין בתקנון קרן הפנסיה.

שם מעביד אחרון

כאשר מדובר בעמית שכיר יופיע בדוח גם שם המעביד האחרון אשר הפקיד כספים עבור העובד לקרן הפנסיה. במידה והעמית עזב את מקום עבודתו עליו להעביר לקרן הפנסיה מכתב שחרור מאת המעביד האחרון.

תקופת החברות הרצופה האחרונה הרשומה בקרן (בחודשים)

אין זה נכון בהכרח לומר כי התקופה שחלפה מיום ההצטרפות לקרן הפנסיה ועד ליום הדיווח זהה לוותק של העמית בקרן הפנסיה, המזכה את העמית בזכויות, שכן ייתכן והיו תקופות אשר במהלכן לא בוצעו הפקדות לקרן הפנסיה והעמית לא היה עמית פעיל. לדוגמא, הפסקת תשלום לקרן הפנסיה בעת מעבר בין מקומות עבודה. לפיכך, לתקופת החברות הרצופה האחרונה הרשומה בקרן הפנסיה השלכות על זכויות העמית בקרן. מומלץ לעיין בתקנון קרן הפנסיה.

פירוט התנועות

פירוט התנועות בחשבון הינו מקבץ נתונים חשוב מאוד, בעיקר לעמית שכיר, שכן באמצעות פירוט זה יכול העובד לוודא כי ההפקדות השוטפות אכן בוצעו על ידי המעביד במלואן ובמועדן על פי חוק. נתוני המשכורת החודשית, בגינה הופקדו הכספים בקרן הפנסיה ופיצול ההפקדות למרכיביהן (תגמולי עובד, תגמולי מעביד ופיצויי פיטורים), יכולים ללמד האם חלו שגיאות וטעויות בעת פיצול הכספים על ידי הגוף המנהל את קרן הפנסיה. נדגיש, כי לכך השלכות מהותיות על אופן מיסוי הכספים בעתיד ואופן חישוב הזכויות של העובד בעת פרישתו, הן מקרן הפנסיה והן מהמעביד.

ריכוז תנועות ויתרות בחשבון העמית

ריכוז התנועות והיתרות בחשבון העמית מלמד על יתרת הפתיחה ויתרת הסגירה של חשבון העמית בקרן הפנסיה, על סך ההפקדות שבוצעו בקרן במהלך תקופת הדיווח, סך הרווחים לפני ניכוי דמי הניהול, סך המשיכות במידה ובוצעו, סך דמי הניהול שנגבו בחשבון העמית במהלך תקופת הדיווח ועלות הכיסויים הביטוחיים לסיכונים נכות ומוות בתקופת הדיווח. יש לשים לב כי סך ההפקדות כולל בתוכו גם העברות שבוצעו לקרן או העברות שבוצעו מהקרן במהלך תקופת הדיווח.

ריכוז זכויות

ריכוז הזכויות מלמד על מעמד העמית בקרן הפנסיה, שכיר או עצמאי, פירוט ערכי הפדיון נכון למועד הדיווח (תגמולי עובד, תגמולי מעביד ופיצויי פיטורים) ופנסיות הזקנה הצבורה. בהקשר זה, נסב את תשומת הלב ללקונות בדיווח השנתי של הגופים המוסדיים. לדוגמא, מקריאת דוח שנתי של קרן פנסיה ותיקה – אף על פי שנתונים כדוגמת המשכורת המבוטחת ושיעור הפנסיה שצבר העמית בקרן הפנסיה מופיעים בדוח השנתי – לא ניתן ללמוד מהדוח השנתי אודות גובה הקצבה הצפויה לעמית בגיל הפרישה, שכן חישוב הקצבה הצפויה לעמית בגיל הפרישה מבוסס, בין היתר, על "השכר הקובע" כהגדרתו בתקנון קרן הפנסיה ולא על "המשכורת המבוטחת" כפי שהיא מופיעה בדוח האחרון. לקבלת מידע זה יש לפנות באופן יזום לקרן הפנסיה.

לפי מעמד העמית בקרן הפנסיה, עצמאי או שכיר, נקבעים אופן משיכת הכספים ומועדי הזכאות למשיכת הכספים שהופקדו בקרן הפנסיה, לרבות הרווחים שנצברו בגינם. מבלי להתיימר לפרט את כל תקנות המס במאמר זה, מבלי להתייחס למקרים חריגים ובהתעלם מהתנאים הקבועים בתקנון קרן פנסיה כדוגמת קרן פנסיה ותיקה, להלן תמצית המידע הרלבנטי:

קרן פנסיה – עמית עצמאי

מועד ההפקדה	זכאות למשיכת הכסף
כספי תגמולים שנצברו בקרן הפנסיה ושמקורם בהפקדות עד ליום 30/04/97	<ul style="list-style-type: none">כעבור 15 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בקרן הפנסיה.חילופין, בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בקרן הפנסיה.
כספי תגמולים שנצברו בקרן הפנסיה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/05/97 ואילך	כל ההפקדות בקרן פנסיה החל ממאי 1997 הינן לקצבה.

קרן פנסיה – עמית שכיר

זכאות למשיכת הכסף	מועד ההפקדה
<ul style="list-style-type: none">· בגיל 60 אם העמית פרש מעבודתו או צמצם את עבודתו בשיעור של 50% לפחות.· כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם לאחר עזיבת מקום העבודה העובד לא החל לעבוד במקום עבודה אחר.· כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום עבודה, אם העובד החל להיות עצמאי.· כעבור 13 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם העובד החל לעבוד במקום עבודה חדש שבו אין מפרישים עבורו כספים לתכניות פנסיה. (הערה: כיום אין זה מעשי שכן ככלל, חלה חובה על כל מעביד להפריש לפנסיה עבור כל עובד).	כספי תגמולים שנצברו בקרן הפנסיה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/99
כל ההפקדות בקרן פנסיה החל מינואר 2000 הינן לקצבה.	כספי תגמולים שנצברו בקרן הפנסיה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/00 ואילך
ניתנים למשיכה בעת עזיבת עבודה או פרישה, בכפוף לניכוי המס החל עליהם לפי הוראות פקודת מס הכנסה או לחילופין ניתן להשאירם בקרן הפנסיה למטרת קצבה.	כספי פיצויים שנצברו בקרן הפנסיה

דמי הניהול שנגבו מהעמית

במסגרת הסעיף "דמי הניהול שנגבו מהעמית" ניתן לראות את דמי הניהול שנגבו מחשבון העמית – באחוזים. כך ניתן לוודא כי הנחה בדמי הניהול, במידה והובטחה לעמית בעת הצטרפותו לקרן הפנסיה, אכן ניתנה לו בפועל.

שיעור תשואה אישית לעמית

להבדיל מסך הרווחים בחשבון העמית, המופיע גם בריכוז תנועות ויתרות בחשבון העמית, במסגרת הסעיף "שיעור תשואה אישית לעמית", ניתן לראות את התשואה האישית לעמית – באחוזים. יש לשים לב כי כאן מדובר בנתון אישי, המושפע בין היתר ממועדי ההעברות לקרן ומועדי ההפקדות בקרן שבוצעו בפועל על ידי העמית.

סוג הפנסיה וסכום הפנסיה

מעבר לפנסיות הזקנה הצבורה, במקרה של קרן פנסיה מקיפה, ישנם כיוונים ביטוחיים למקרה של נכות ומוות. בסעיף זה מוצגים הנתונים בדבר הפנסיה הצפויה במקרה של נכות מלאה והפנסיה הצפויה לשארי העמית במקרה של מוות.

הרכב נכסי הקרן

יש לשים לב כי הנתונים המופיעים בסעיף זה הינם נתונים כלליים לגבי קרן הפנסיה. בסעיף זה ניתן ללמוד על יתרת נכסי קרן הפנסיה ופירוט נכסי קרן הפנסיה, נכון למועד הדיווח. נתונים אלו מופיעים גם באתר האינטרנט פנסיה – נט של משרד האוצר.

מוטבים למקרה מוות

ככלל, הזכאים לפנסיית שארים במקרה מוות של העמית נקבעים על פי תקנון קרן הפנסיה ואולם בכל זאת, שינויים במצב המשפחתי של העמית, נישואים, לידות או גירושין מצריכים בכל פעם עדכון מחדש של המוטבים. מומלץ לשים לב לכך.

מסלול הביטוח

בקרנות הפנסיה החדשות ניתן לבחור בין מסלולי ביטוח שונים: מסלול פנסיה מקיפה – מסלול ברירת המחדל (זקנה, נכות, שאירים). מסלול מוטה ביטוח – העדפה של כיסוי למקרה מוות ו/או כיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה ו/או נכות, על חשבון קצבת זקנה. מסלול מוטה חסכון – העדפה של חיסכון מוגבר לקצבת זקנה על חשבון כיסוי למקרה מוות ו/או כיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה ו/או נכות. כל המסלולים לגילאים 60 – 67, גברים ונשים ובכל המסלולים ניתן לוותר על הכיסוי הביטוחי למקרה מוות (לגרופים, רווקים, ואלמנים). בפועל המעבר בין המסלולים נפתח בסוף 2005. כיום כל עמית יכול לבחור עבורו את המסלול המתאים לו ביותר.

מסלול השקעה

בקרנות הפנסיה החדשות ניתן לבחור בין מסלולי השקעה שונים, אפיק השקעה כללי – ברירת המחדל, אפיקי השקעה ללא מניות – אפיקי השקעה סולידיים, אפיקי השקעה מוטי מניות – הגדלת החשיפה לשינויים בשוק ההון על כל המשתמע מכך, אפיקי השקעה ייחודיים אחרים – שילוב בין אפיקי ההשקעה השונים. בפועל, האפשרות למעבר בין מסלולי ההשקעה בקרנות הפנסיה השונות נפתחה ב- 2005 וב- 2006.

מידע לגבי הלוואות

במסגרת מידע זה מפורטים הנתונים בדבר הלוואות שנטל העמית מקרן הפנסיה.

פוליסת ביטוח חיים – ביטוח מנהלים ותגמולים לעצמאים

ריכוז נתוני הפוליסות וריכוז זכויות המבוטח

במסגרת מידע זה ניתן לראות את מספרי הפוליסות של המבוטח, שם חברת הביטוח המקורית, שם הפוליסות וסוג הפוליסות. במרבית המקרים שם הפוליסה עשוי ללמד על מעמד הכספים בפוליסה – האם מדובר בפוליסה מסוג הון או מסוג קצבה. מסוג הפוליסה ניתן ללמוד האם מדובר בפוליסת ביטוח מנהלים, פוליסת תגמולים לעצמאים או פוליסה פרטית, שהכספים שהופקדו בה אינם כפופים לתקנות קופות גמל. ריכוז זכויות המבוטח מלמד על מעמד המבוטח בפוליסת הביטוח, שכיר או עצמאי, פירוט ערכי הפדיון נכון למועד הדיווח (תגמולי עובד, תגמולי מעביד ופיצויי פיטורים), הקצבה הצפויה ונתונים מהותיים נוספים. לפי מעמד המבוטח בפוליסת הביטוח, עצמאי או שכיר, נקבעים אופן משיכת הכספים ומועדי הזכאות למשיכת הכספים שהופקדו בפוליסת הביטוח, לרבות הרווחים שנצברו בגינם. מבלי להתיימר לפרט את כל תקנות המס במאמר זה ומבלי להתייחס למקרים חריגים, להלן תמצית המידע הרלבנטי:

מבוטח בפוליסת תגמולים לעצמאים (עצמאי) מסוג הון

מועד ההפקדה	זכאות למשיכת הכסף
כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/05	<ul style="list-style-type: none"> ■ כעבור 15 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בפוליסה. ■ לחילופין, בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בפוליסה.
כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/06 ועד ליום 31/12/07	<ul style="list-style-type: none"> ■ בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בפוליסה.
כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/2008 ואילך	<ul style="list-style-type: none"> ■ כל ההפקדות החל מינואר 2008 הינן לקצבה (הוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל).

מבוטח בפוליסת ביטוח מנהלים (שכיר) מסוג הון

מועד ההפקדה	זכאות למשיכת הכסף
כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/04	<ul style="list-style-type: none"> ■ בגיל 60 אם העמית פרש מעבודתו או צמצם את עבודתו בשיעור של 50% לפחות. ■ כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם לאחר עזיבת מקום העבודה העובד לא החל לעבוד במקום עבודה אחר. ■ כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם העובד החל להיות עצמאי. ■ כעבור 13 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם העובד החל לעבוד במקום עבודה חדש שבו אין מפרישים עבורו כספים לתכניות פנסיה. (הערה: כיום אין זה מעשי שכן ככלל, חלה חובה על כל מעביד להפריש לפנסיה עבור כל עובד).

מבוטח בפוליסת ביטוח מנהלים (שכיר) מסוג הון

מועד ההפקדה	זכאות למשיכת הכסף
כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/05 ועד ליום 31/12/07	<ul style="list-style-type: none"> ■ בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בפוליסה.
כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/2008 ואילך	<ul style="list-style-type: none"> ■ כל ההפקדות החל מינואר 2008 הינן לקצבה (הוראות תיקון 3 לחוק קופות הגמל).
כספי פיצויים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/07	<ul style="list-style-type: none"> ■ ניתנים למשיכה בעת עזיבת עבודה או פרישה בכפוף לניכוי המס החל עליהם לפי הוראות פקודת מס הכנסה. לעיתים יש נספח קצבה גם בפוליסה מסוג הון, המאפשר השארת כספי הפיצויים בפוליסה למטרת קצבה – מומלץ לבדוק.
כספי פיצויים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/2008 ואילך	<ul style="list-style-type: none"> ■ ניתנים למשיכה בעת עזיבת עבודה או פרישה, בכפוף לניכוי המס החל עליהם לפי הוראות פקודת מס הכנסה או לחילופין ניתן להשאירם בפוליסה למטרת קצבה.

מבטח בפוליסת תגמולים לעצמאים (עצמאי) מסוג קצבה

זכאות למשיכת הכסף	מועד ההפקדה
<ul style="list-style-type: none"> ■ כעבור 15 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בפוליסה. ■ לחילופין, בגיל 60 ובתנאי שחלפו 5 שנים ממועד ההפקדה הראשונה בפוליסה. 	כספי תגמולים שנצברו בפוליסה שתאריך תחילתה עד ליום 30/04/97 ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/99
כל ההפקדות בפוליסה החל מינואר 2000 הינן לקצבה.	כספי תגמולים שנצברו בפוליסה שתאריך תחילתה עד ליום 30/04/97 ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/00 ואילך
כל ההפקדות בפוליסה החל מיום תחילת הפוליסה הינן לקצבה.	כספי תגמולים שנצברו בפוליסה שתאריך תחילתה מאוחר מיום 30/04/97 ואילך

מבטח בפוליסת ביטוח מנהלים (שכיר) מסוג קצבה

זכאות למשיכת הכסף	מועד ההפקדה
<ul style="list-style-type: none"> ■ בגיל 60 אם העמית פרש מעבודתו או צמצם את עבודתו בשיעור של 50% לפחות. ■ כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם לאחר עזיבת מקום העבודה העובד לא החל לעבוד במקום עבודה אחר. ■ כעבור 6 חודשים ממועד עזיבת מקום עבודה, אם העובד החל להיות עצמאי. ■ כעבור 13 חודשים ממועד עזיבת מקום העבודה, אם העובד החל לעבוד במקום עבודה חדש שבו אין מפרישים עבורו כספים לתכניות פנסיה. (הערה: כיום אין זה מעשי שכן ככלל, חלה חובה על כל מעביד להפריש לפנסיה עבור כל עובד). 	כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות עד ליום 31/12/99
כל ההפקדות בפוליסה החל מינואר 2000 הינן לקצבה.	כספי תגמולים שנצברו בפוליסה ושמקורם בהפקדות החל מיום 01/01/00 ואילך
ניתנים למשיכה בעת עזיבת עבודה או פרישה בכפוף לניכוי המס החל עליהם לפי הוראות פקודת מס הכנסה או לחילופין ניתן להשאירם בפוליסה למטרת קצבה.	כספי פיצויים שנצברו בפוליסה

ריכוז סכומי ביטוח – הכיסויים הביטוחיים

במהלך העשור האחרון חלו שינויים מרחיקי לכת הן בתעריפי הביטוח למקרה מוות ונכות, אובדן כושר עבודה וגילוי מחלה קשה והן באיכות הכיסוי הביטוחי ובהיקף הכיסוי. זאת ההזדמנות לסקור את הכיסויים הביטוחיים ולברר האם ניתן לשפר אותם. יש לבחון ביצוע כל שינוי בפוליסה בכפוף לגילו ולמצבו הבריאותי של המבוטח. בנוסף לכך, במידה וחלה עליה משמעותית במהלך השנה בשכר החודשי, במידה ומדובר בעובד שכיר ו/או עליה משמעותית בהכנסה השנתית, במידה ומדובר בבעל עסק עצמאי, מומלץ לוודא כי הכיסוי לאובדן כושר עבודה עודכן גם הוא באותו השיעור ובאותה ההזדמנות לסקור את כלל האישורים מחברות הביטוח השונות ולבדוק האם קיימות "כפילויות" בביטוח. גם שינויים במצב האישי עשויים להביא לשינויים בסדר העדיפויות ולביצוע שינוי בכיסויים הביטוחיים, כגון הגדלת הכיסוי הביטוחי למקרה מוות או הפחתתו, הוספת כיסוי לבן הזוג או ביטולו.

סכומים שנתקבלו בחשבון קופת הביטוח במעמד מבוטח שכיר, במעמד מבוטח עצמאי ובמעמד פרט

פירוט התשלומים לפוליסה הינו מקבץ נתונים חשוב מאוד בעיקר למבוטח שכיר, שכן באמצעות פירוט זה העובד יכול לוודא כי ההפקדות השוטפות אכן בוצעו על ידי המעביד במלואן ובמועדן על פי חוק. נתוני המשכורת החודשית, בגינה הופקדו הכספים בפוליסת הביטוח ופיצול ההפקדות למרכיביהן (תגמולי עובד, תגמולי מעביד ופיצויי פיטורים), יכולים ללמד האם חלו שגיאות וטעויות בעת פיצול הכספים על ידי חברת הביטוח. נדגיש כי לכך השלכות מהותיות על אופן מיסוי הכספים בעתיד ואופן חישוב הזכויות של העובד בעת פרישתו, הן מחברת הביטוח והן מהמעביד.

מידע לגבי הלוואות

במסגרת מידע זה מפורטים הנתונים בדבר הלוואות שנטל המבוטח מחברת הביטוח.

ריכוז נתונים למבוטח בפוליסה

במסגרת מידע זה ניתן למצוא נתונים משלימים המתייחסים באופן פרטני לכל פוליסה ופוליסה של המבוטח, לרבות תאריך התחלת הפוליסה, כאשר במרבית המקרים ניתן ללמוד מתאריך התחלת הפוליסה האם הכספים בפוליסה נושאים תשואה מובטחת או לא, סטטוס הפוליסה, האם הפוליסה פעילה או לא פעילה (מסולקת), אופן הצמדת הפרמיה, סוג הקרן בה מושקעים כספי הפוליסה, שיעור החיסכון בפוליסה וגובה המשכורת המבוטחת במידה ומדובר בפוליסת מנהלים של מבוטח שכיר.

שיעור החיסכון בפוליסה

נתון חשוב מאין כמוהו, גם לגביו חלו שינויים מהותיים בעשור האחרון וכיום במקרים רבים ניתן לשפר אותו באמצעות פניה פשוטה בכתב לחברת הביטוח. יש לשים לב להקטנת הכיסוי הביטוחי למקרה מוות, פועל יוצא של שינוי שיעור החיסכון בפוליסה.

דמי ניהול

בשנת 2004 חלה רפורמה בכל הקשור לדמי הניהול בפוליסות ביטוח חיים חדשות. בכל הפוליסות שהופקו לאחר ינואר 2004 ניתן לעבור בין מסלולי החיוב השונים ומומלץ לבחון מחדש האם המסלול הנוכחי של דמי הניהול הוא המתאים ביותר למבוטח ו/או לבעל הפוליסה בהתאם להפקדות ולתקופת הביטוח המשוערת.

מסלול השקעה

בשנת 2004 חלה רפורמה בכל הקשור לאופן ההשקעה של הכספים בפוליסות ביטוח חיים חדשות. בכל הפוליסות שהופקו לאחר ינואר 2004 ניתן לעבור בין מסלולי ההשקעה השונים ומומלץ לבחון מחדש האם המסלול הנוכחי של ההשקעה הוא המתאים ביותר לצרכי המבוטח ו/או בעל הפוליסה.

שיעור תשואה אישית למבוטח

להבדיל מסך הרווחים בפוליסה המופיע גם בריכוז תנועות ויתרות בפוליסה, במסגרת הסעיף "שיעור תשואה אישית למבוטח" ניתן לראות את התשואה האישית למבוטח – באחוזים. יש לשים לב כי כאן מדובר בנתון אישי המושפע בין היתר ממועדי ההעברות לפוליסה ומועדי ההפקדות בפוליסה שבוצעו בפועל על ידי המבוטח. זאת, להבדיל מהנתונים המתייחסים לכלל המבוטחים

בחברת הביטוח באותם מסלולי ההשקעה ונתוני התשואה שהשיגה חברת הביטוח על נכסיה במהלך כל תקופת הדיווח.

פירוט סכומים בהתאם לרפורמה במיסוי קופות הגמל שתחולתה החל מיום 1.1.2003

הטבלה אותה אנו מכירים מהדיווחים הקודמים, בה ניתן פירוט לסכומים בפוליסת הביטוח בהתאם לרפורמה במיסוי קופות הגמל, שתחולתה החל מיום 1.1.2003 – תבוטל ולא תופיע במסגרת הדיווח השנתי הקרוב וזאת מאחר והחל מיולי 2009 לא נגבה מס רווח הון בגין ריבית ורווחים שנצברו בקופות גמל לתגמולים, לרבות בקופות ביטוח לתגמולים.

עיסוק ומקצוע

בדיווח השנתי למבוטח, העיסוק והמקצוע של המבוטח אינם מופיעים בהכרח ואין חובה לפרסמם, אולם מומלץ לתת את הדעת לגבי נתונים אלו, כפי שהם רשומים בחברת הביטוח. העיסוק והמקצוע של המבוטח, המוגדרים בפוליסת הביטוח, מהווים פרמטר מהותי לקביעת הפרמיה לביטוח. הדבר נכון בעיקר לגבי כיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה ונכות. לפיכך, במידה וכל שינוי בעיסוק המבוטח במהלך התקופה מאז הצטרפותו לביטוח לראשונה, יש לדווח זאת לחברת הביטוח, שכן ניתן להפחית את הפרמיה במקרה של הפחתת הסיכון הכרוך בעיסוק המבוטח. לדוגמא, הסבה מקצועית של חשמלאי, שנהג לעבוד בעצמו ולבוא במגע עם מתח גבוה, למנהל בחברה שאינו בא במגע עם מתח גבוה ואינו עובד בעצמו, למעט עבודות משרדיות או שיווקיות. לחילופין, במידה והמבוטח לא הודיע לחברת הביטוח על החמרת הסיכון הכרוך בעיסוקו הוא צפוי לקבל פיצוי מופחת במקרה של תביעה.

מוטבים למקרה מוות

שמות הזכאים לקבלת הכספים במקרה מוות של המבוטח אינם מופיעים בדוח מאחר ומדובר בנתונים סודיים. המידע היחיד המופיע בדוח הינו המועד האחרון בו נקבעו מוטבים וזאת לנוחיותו של המבוטח. שינויים במצב המשפחתי של המבוטח, נישואים, לידות או גירושין מצריכים בכל פעם עדכון מחדש של המוטבים. חשוב לשים לב לכך.